

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3287/2022
15.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужилаца: АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Иван Иванковић, адвокат у ..., против туженог ЈП ЕПС Београд, Огранак РБ Колубара Лазаревац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2058/22 од 13.07.2022. године, у седници већа одржаној дана 15. децембра 2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2058/22 од 13.07.2022. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 652/19 од 11.05.2022. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцима солидарно накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 234.600,00 динара, у року од 8 дана од дана достављања пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 652/19 од 11.05.2022. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу АА на име накнаде штете због мање исплаћене зараде по основу сменског рада исплати појединачне новчане износе са законском затезном каматом за период одређених датума до исплате и да на досуђене новчане износе уплати за тужиоца доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за ПИО запослених. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да на име накнаде штете због мање исплаћене зараде по основу сменског рада исплати тужиоцу ББ појединачне новчане износе са законском затезном каматом од одређених датума до исплате и да на досуђене новчане износе уплати за тужиоца доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за ПИО запослених. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име накнаде штете због мање исплаћене зараде по основу сменског рада исплати тужиоцу ВВ појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом од одређених датума до исплате и да на досуђене новчане износе уплати за тужиоца доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за ПИО запослених. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да на име трошкова парничног поступка исплати

тужиоцима износ од 156.420,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2058/22 од 13.07.2022. године, преиначена је првостепена пресуда, тако што су одбијени тужбени захтеви тужилаца којима су тражили да се обавезе тужени да им на име накнаде штете због мање исплаћене зараде по основу сменског рада исплати новчане износе са законском затезном каматом и да им на досуђене новчане износе уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за ПИО запослених, те да се обавезе тужени да им на име трошкова парничног поступка исплати износ од 156.420,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате. Обавезани су тужиоци да туженом накнаде трошкове првостепеног парничног поступка у износу од 17.238,97 динара и обавезани су тужиоци да туженом накнаде трошкове жалбеног поступка у износу од 68.955,88 динара. Одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су изјавили благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да је ревизија тужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу код туженог и у периоду 01.07.2016. до 30.04.2020. године, односно до 30.06.2019. године, обављали послове у смени, односно тако што су радили сваки други дан у времену од 07 – 19 часова, тј. сваки други дан по 12 часова, а организација рада је таква да тужиоци мењају другог запосленог на истом радном месту сваког другог дана, с тим што један дан раде од 07 – 19 часова, други дан је пауза и тако се циклус редовно понавља. Утврђено је да тужени приликом обрачуна и исплате зараде тужиоцима, зараду није увећавао по основу сменског рада за 8,9% у смислу одредбе члана 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије. Оценом налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке утврђено је да тужиоцу АА није исплаћена увећана зарада за рад у сменама у утуженом периоду у износу од 196.555,66 динара, да тужиоцу ББ није исплаћена увећана зарада за рад у сменама у утуженом периоду у износу од 198.982,84 динара и да тужиоцу ВВ није исплаћена увећана зарада за рад у сменама у утуженом периоду у износу од 122.256,42 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су тужиоци, радећи по напред описаном моделу, остварили сменски рад и усвојио је тужбени захтев за исплату увећане зараде по том основу, са припадајућим доприносима.

Међутим, по оцени другостепеног суда, рад тужилаца није сменски рад, због чега тужиоци немају право на исплату увећане зараде по том основу. Из наведених разлога, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијом тужилаца указује да је другостепени суд приликом доношења одлуке погрешно применио материјално право када је закључио да је тужбени захтев тужилаца неоснован.

Чланом 108. став 4. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) прописано је да општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама.

Чланом 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије („Службени гласник РС“, бр. 15/2015) прописано је да се основна зарада запосленог увећава за рад у сменама за 8,9%. Одредбом члана 7 став 2 прописано је да се на радним местима где процес рада траје непрекидно, рад организује у сменама, при чему се под сменским радом подразумева рад у две (по 12 сати) или више смена (по 6 или 8 сати) у току радног дана када на истим средствима за рад, раде наизменично најмање два запослена, или две групе запослених, при чему измена смена може бити континуирана или са прекидима током одређеног периода дана или недеља, што првостепени суд утврђује да је у конкретном случају.

Према Директиви Европске Уније 2003/88 – ЕС сменски рад је дефинисан као начин организације рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући и образац ротирања, који може бити непрекидан или без прекида (континуиран или дисконтинуиран), изискујући потребу да радник ради у различито време током одређеног периода дању или ноћу, а турнус се у свом језичком значењу изједначава са сменским радом (пертурнум - по реду, редом). Како се под турнусом подразумева утврђен рад који више лица једно за другим обављају неки посао радећи наизменично и смењујући се, између ова два појма нема никакве разлике и представљају синониме. Директива Европске Уније није извор права, али њена садржина помаже тумачењу појма сменског рада који закони не садрже.

Следом наведеног, како су тужиоци у утуженом периоду радили по моделу радног времена 12/36, односно обављали рад у сменама, а тужени им није увећао зараде у складу са одредбом члана 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије и 108. став 4. Закона о раду, то је првостепени суд правилно усвојио тужбени захтев и обавезао туженог на исплату тражених разлика, због чега је другостепена пресуда преиначена.

Тужиоци су успели у поступку по ревизији па им припада накнада трошкова ревизијског поступка у укупном износу од 234.600,00 динара, и то: износ од 36.000,00 динара, који износ се односи на награду пуномоћнику за састав ревизије уз увећање 50% за сваког наредног тужиоца по важећој АТ, износ од 79.440,00 динара на име таксе на ревизију (наведено представља укупни износ за све тужиоце, обрачунат у складу са Тарифним бројем 1. став 5) и износ од 119.160,00 динара на име таксе на одлуку по ревизији (наведено представља укупни износ за све тужиоце, обрачунат у складу са Тарифним бројем 2. став 11. Закона о судским таксама).

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је применом одредби члана 416. став 1. и 165. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа – судија
Бранко Станић с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић